

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL
HÎNCEȘTI

MD-3400, mun. Hîncești, str. M. Hîncu, 138
tel. (269) 2-20-48, fax (269) 2-23-02,
E-mail: consiliul@hincesti.md
consiliul.raional-hincesti@apl.gov.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
РАЙОННЫЙ СОВЕТ
ХЫНЧЕШТЬ

МД-3400, мун. Хынчешть, ул. М.Хынку, 138
тел. (269) 2-20-48, факс (269) 2-23-02,
E-mail: consiliul@hincesti.md
consiliul.raional-hincesti@apl.gov.md

DECIZIE
mun. Hîncești

din 06 iunie 2025

nr.03/09

Cu privire la examinarea Raportului de
activitate al Direcției Cultură și Turism
pentru semestru doi anul 2024 - primul semestru 2025

În temeiul art.46 Legii nr.436-XVI din 28.12.2006, privind administrația publică locală, a planului de activitate a Consiliului Raional Hîncești pentru semestru doi anul 2024 și anul 2025, art. 118; 120; 132 Cod Administrativ nr.116/2018, Consiliul raional Hîncești, **DECIDE:**

1. Se ia act de Raportul cu privire la activitatea Direcției Cultură și Turism pentru semestru doi anul 2024 - primul semestru 2025, prezentat de dna Jalbă Mariana, șefa Direcției Cultură și Turism (Anexă).
2. Se pune în sarcina Direcției Cultură și Turism Hîncești:
 - 2.1. Coordonarea și monitorizarea activității și serviciilor prestate de instituțiile din subordinea Direcției Cultură și Turism;
 - 2.2. Responsabilizarea conducătorilor privind gestionarea cât mai eficientă a mijloacelor bugetare.
 - 2.3. Atragerea surselor extrabugetare (proiecte, sponsorizări, donații, fondul disponibil) pentru susținerea bibliotecilor publice din teritoriu la capitolul achiziția de carte.
 - 2.4. Asigurarea în continuare a instruirii și formării cadrelor din Direcția Cultură și Turism Hîncești și instituțiilor subordonate.
3. Monitorizarea executării conforme a prezentei decizii se pune în sarcina președintelui raionului dnul Iurie LEVINSCHI.
4. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii în Registrul de Stat al Actelor Locale și poate fi contestată la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit prevederilor Codului Administrativ nr.116/2018.

Președintele ședinței:

Contrasemnează:

Secretarul Consiliului Raional Hîncești

Nicoletta MOROȘANU

Elena MORARU TOMA

RAPORTUL

privind activitatea Direcției Cultură și Turism Hîncești
pentru semestru doi 2024 - primul semestru 2025

Cultura poate fi considerată ca fiind întregul complex de caracteristici distinctiv de natură spirituală, materială, intelectuală și emoțională care caracterizează o societate. Ea include nu doar artele și literatura dar și moduri de viață, drepturile fundamentale ale persoanei, sisteme de valori, tradiții și credințe.

Prioritățile de bază ale Direcției Cultură și Turism Hîncești în anii 2024-2025 sunt îndreptate spre realizarea politicilor culturale, conservarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial. Omul, Creația și Instituțiile unde se pot dezvolta fiind fundamentale.

Astfel sarcinile de bază sau axat pe:

- Susținerea, coordonarea și stimularea întregului spectru de activități culturale și turistice din raionul Hîncești;
- Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale, pentru desfășurarea la nivel a activităților culturale și de agrement;
- Realizarea acțiunilor de conservare și dezvoltare a culturii și artei în teritoriu prin organizarea diverselor activități culturale: festivaluri, concursuri, acțiuni de conservare și valorificare a creațiilor populare, treceri în revistă ale formațiilor artistice de amatori, meșterilor populari;
- Monitorizarea menținerii în bună stare a operelor și monumentelor de artă, cultură și istorie;
- Realizarea unui mediu informațional competitiv pentru utilizatorii bibliotecilor publice din raion;
- Dezvoltarea și implementarea serviciilor electronice în biblioteci
- Implementarea unei politici de formare continuă a personalului din Instituțiile subordonate Direcției Cultură și Turism Hîncești.

În subordinea DCT activează următoarele instituții:

- Casa Raională de Cultură – 15 angajați incl. 8 personal auxiliar
- Biblioteca Publică „ÎPS Antonie Plămădeală” – 24 angajați incl. 3 personal auxiliar
- Școala de Arte „Timotei Bătrînu”, Hîncești– 28 angajați incl. 4 personal auxiliar
- Școala de Arte „Gr. Solomon”, Sărata Galbenă– 19 angajați, incl. 3 personal auxiliar
- Școala de Arte, Cărpineni– 24 angajați incl. 4 personal auxiliar

- Școala de Muzică, Lăpușna– 12 angajați incl. 3 personal auxiliar
- 3 (trei) muzee în satele Mingir, Ciuciuleni și Negrea – 12 angajați incl. 6 personal auxiliar
- 3(trei) centre de meșteșuguri – Mirești - ceramică, Bujor- țesături, Sărata Galbenă- confecționarea instrumentelor muzicale - 3 angajați
- 25 colective artistice „Model” – 48 angajați

Disponibilitatea și succesul implementării priorităților propuse se datorează și potențialului cultural impunător al raionului Hîncești, pe teritoriul căruia activează 47 Case și Cămine Culturale, dintre care 35 sunt instituții – tip, având un potențial de 15300 locuri în sălile de spectacole inclusiv 9124 locuri utilizabile în anul 2024

Conform datelor statistice din 01.01.2025 numărul total de angajați la compartimentul Case și Cămine de Cultură se clasează în felul următor:

unități –87,5, persoane - 105;

dintre care femei –43;

structurați pe categorii de vârstă: sub 25 ani:12; 25– 49 ani: 35; 50– 64 ani:

43;

65 de ani și peste 15.

În anul 2024 investițiile în reparațiile capitale ale Caselor de cultură a constituit suma de 3458836,25 lei. Cea mai mare investiție financiară a fost alocată Casei Raională de Cultură Hîncești – 3117596,95 lei. De asemenea au fost investite pentru reparație mijloace financiare: Bujor – 341239,3 lei.

Cu toate că starea spațiilor este deplorabilă, Casele de Cultură rămân singurele edificii, ce pot oferi spațiu necesar pentru activitatea formațiilor artistice de amatori diferite ca gen și amploare, care sunt acel laborator de creație unde sunt plămădite, păstrate și promovate valorile perene ale acestui Neam:

Numărul total al formațiilor artistice de amatori – 78; în ele membrii - 1269..

din total, cu titlul „model” – 22; în ele participanți 485;

Formații artistice ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni -77
- ucraineni - 1

Formații artistice cu titlu „model” ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni - 21
- ucraineni - 1

Numărul total al formațiilor artistice de copii (grupa de vârstă 0-14ani) - 15/9; în ele participanți -257/239

Numărul formațiilor artistice de copii cu titlu „model” (grupa de vârstă 0-14ani) - 9;

în ele participanți – 239;

Numărul formațiilor artistice (grupa de vârstă 60 ani și peste) - în ele participanți -

Numărul formațiilor artistice cu titlu „model” (grupa de vârstă 60 ani și peste) – 2 ; în ele participanți - 30;

Formații conform genului de activitate:

- ansambluri folclorice – 32
- ansambluri de muzică și dans popular -2
- orchestre de muzică populară - 5
- tarafuri – 1
- ansambluri de fluierari – 1
- ansambluri de dans popular – 11
- teatre populare –0
- coruri – 1
- ansambluri vocale – 7
- fanfare – 5
- teatre dramatice – 5
- teatre dramatice – muzicale –0
- teatre de satiră și umor -
- teatre de păpuși – 1
- ansambluri de muzică ușoară/ansambluri vocal –instrumentale – 2
- ansambluri de dans modern –2
- ansambluri de dans sportiv –0
- circuri - 0
- studiouri artistice –0
- alt domeniu – 3

Numărul total al centrelor de meșteșuguri tradiționale/artizanat - 3.

În perioada iulie 2024- mai 2025, Direcția Cultură și Turism de comun cu Autoritățile Publice Locale a reușit organizarea și desfășurarea unui șir de activități culturale memorabile. Printre acestea putem menționa:

1. Ziua Diasporei la Hîncești

Anul acesta pentru prima dată a fost organizat Ziua Diasporei la Hîncești cu genericul: **„Pe prispa casei părintești”**, activitate organizată de Direcția Cultură și Turism Hîncești, Casa Raională de Cultură Hîncești. Mesajul evenimentului a fost de a transmite tuturor celor plecați peste hotare să nu uite niciodată că cuvîntul, limba, patria, mama, tata, frate, soră este și va fi rostit cu același dor și cu aceeași dragoste, fiindcă Moldova este și va fi pentru toți și întodeauna patria unde curg lin izvoarele și cântă păsările, unde soarele și stropii de ploaie ne răsfață, busuiocul, spicele și clopotul de la biserică ne

face să iubim tot și în toate - Moldova - plaiul sufletelor noastre... Să nu uităm niciodată de unde am pornit, să nu uităm niciodată pragul părintesc, doar acasă e pâinea cea mai gustoasă. La eveniment au fost prezenți oaspeți de onoare precum: Manic Valentina- Deputat în parlamentul RM, Bunduchi Ion- Vicepreședintele Raionului Hîncești, Jalbă Mariana- Șef Direcția Cultură și Turism Hîncești, Ursu Veaceslav- Reprezentantul Guvernului în Teritoriul. În cadrul programului artistic au evoluat colectivele artistice din raionul Hîncești, Fanfara Casei Raionale de Cultură Hîncești, dirijor Vlas Valeriu. Ansamblul Folcloric „Prutuleț”, conducător artistic Iacob Valentina, com. Leușeni. Ansamblul Folcloric „Vatra”, conducător artistic Barcari Tatiana, s. Bușeni. Trupa de teatru „Ghiociei”, regizor Sîrbu Mihail, com. Mingir. Orchestra de Muzică Populară „Andrieș” dirijor Oglină Simion. Cei prezenți la eveniment au avut ocazia să vizioneze expozițiile și lucrările pregătite cu mult fast și dăruire de sine a meșterilor populari din raion și Cimișlia, a Centrelor de Meșteșugărit a Direcției Cultură Hîncești, precum și producători autohtoni ai brandului „Produs de Hîncești”. La final toți s-au prins mână de mână și au format o horă mare de sărbătoare.

2. Ziua Independenței Republicii Moldova

Ziua Independenței este ziua națională a Republicii Moldova, în care se sărbătorește adoptarea Declarației de Independență față de Uniunea Sovietică în anul 1991. Ziua Independenței este celebrată anual pe data de 27 august. Anul acesta Republica Moldova și-a marcat 33 ani de la proclamarea independenței. Această sărbătoare este despre oameni și țară, despre prezent și viitor, fără a da uitării trecutul în care eroii neamului s-au sacrificat pentru îndeplinirea voinței poporului de a trăi liber și a fi recunoscuți ca neam. În Piața Suveranității din municipiul Hîncești, a avut loc mitingul solemn dedicate acestei Sărbători Naționale.

Evenimentul a fost deschis cu melodia „Suveranitate” interpretat de către soliștii Larisa Vlas, Victor Dincovschi, Viorel Martin, Vasile Harion, spectacolul coregrafic pe tot parcursul evenimentului a fost prezentat de către elevele Școlii de Arte „T. Bătrînu”, mun. Hîncești, profesor Nadejda

Martîniuc. La finele teatralizării au interpretat melodia „Cât trăim pe acest pământ”, solistele Victoria și Lorena Plăcintă.

La eveniment au participat Președintele raionului Hîncești, Dl Iurie LEVINSCHI; Dl Veaceslav URSU, Șef Oficiul Teritorial Hîncești al Cancelariei de Stat; Vicepreședinții raionului Hîncești, Dna Aliona GRIGORAȘ, Dl Ion BUNDUCHI și Dl Dumitru VARTIC; Primarul mun. Hîncești, Dl Alexandru BOTNARI; Viceprimarii mun. Hîncești, Dl Tudor VARTOLOMEI și Dna Olga MORARU; Dl Iurii DARII, Președintele Asociației veteranilor războiului de pe Nistru; reprezentanții instituțiilor descentralizate și desconcentrate din raion, funcționari publici și societatea civilă.

Evenimentul solemn dedicat Zilei Independenței Republicii Moldova s-a încheiat cu depunerea de flori de către toți cei adunați la monumntul lui „Ștefan cel Mare și Sfânt” și la monumntul „Maica Îndurerată”.

3. „Alergarea globală pentru Pace – Peace Run”.

Evenimentul s-a desfășurat în fața Palatului de Cultură, la data de 24 septembrie, Consiliul Raional Hîncești a preluat ”Torța Păcii” de la organizatorii maratonului „Alergarea globală pentru Pace – Peace Run”, în cadrul unei ceremonii care a celebrat întâlnirea echipei internaționale de alergători. Această activitate este parte integrantă a unui eveniment cultural-sportiv internațional de tradiție, care are ca scop promovarea și consolidarea prieteniei și înțelegerii între oameni și țări. Preluarea torței a reprezentat un moment semnificativ, subliniind angajamentul comunității față de valorile păcii și cooperării internaționale.

Echipa internațională de alergători, compusă din participanți din țări precum Scoția, Marea Britanie, Italia, Franța, Cehia, Mexic, Noua Zeelandă, Ucraina și România, a fost întâmpinată la intrarea în municipiul Hîncești de către Vicepreședintele raionului, Doamna Aliona GRIGORAȘ, însoțită de un grup de elevi locali. Împreună, aceștia au alergat spre Palatul de Cultură, unde au fost primiți cu entuziasm de conducerea raionului, consilieri raionali și sportivi care au venit să-i susțină și să celebreze mesajul de pace pe care îl aduc. Pentru a îmbunătăți atmosfera evenimentului Direcția Cultură și Turism, Casa Raională

de Cultură Hîncești a organizat un mic concert, în care au participat elevii Școlii de Arte „T. Bătrînu” din Hîncești, precum și Clubul de gimnastică „Grație, Sănătate și Performanță”, antrenor Costru Aura.

După aceasta, echipa de alergători internaționali și-au continuat drumul spre comunele Mereșeni și Sărata Galbenă, raionul Hîncești, având ca destinație finală Leova, unde urmează să transmită „Torța Păcii” României. Comunele gazdă au pregătit la fel programe artistice bazate pe tradiția autentică.

„Alergarea pentru Pacea” este un eveniment non-profit organizat și finanțat de voluntari, având ca scop principal promovarea bunăvoinței și a înțelegerii între oameni și națiuni. Acest proiect a fost inițiat în 1987 de către regretatul atlet, filosof și susținător al păcii - Sri Chinmoy. De-a lungul anilor, evenimentul a avut loc în peste 140 de țări din întreaga lume, având ca mesaj central promovarea păcii și unității prin intermediul sportului.

4. Concursul Raional de Divertisment TVC cu genericul: „ Eu știu... Eu vreau...Tu știi cine-s eu...”, ediția V-a .

În data de 24 noiembrie curent în incinta Casei Raionale de Cultură Hîncești s-a desfășurat Consursul Raional de Divertisment TVC cu genericul *”Eu știu...Eu vreau...Tu știi cine-s eu...”* ediția a V-a. Concursul a fost organizat cu prilejul Zilei Naționale a Tineretului, sărbătorită prin Hotărâre de Guvern în a 2 duminică a lunii noiembrie, astfel luna noiembrie este dedicată evenimentelor pentru tineri și despre tineri. Concursul raional de TVC este organizat de către Direcția Cultură și Turism a Consiliului Raional Hîncești, Casa Raională de Cultură Hîncești. Parteneri media ai evenimentului au fost HN24TV și SmileFM. Anul acesta a fost o ediție aniversară, astfel s-a făcut și o excepție la numărul de echipe înscrise în concurs, ediția a V-a - cinci echipe, care au demonstrat că sunt cei mai buni în cadrul celor trei probe: „Salutul”, „Înviorarea”, „Tema de acasă”. Cu un mesaj de salut și încurajare către echipe a venit Doamna Jalbă Mariana - Șefa Direcției Cultură și Turism Hîncești. Cei care au apreciat originalitatea ideilor, logica argumentelor expuse, umorul, abilitățile de improvizare, prestația și ținuta scenică au fost membrii juriului: JALBĂ Mariana - Șefa Direcției Cultură și

Turism Hîncești, președintele juriului; GRIGORAȘ Aliona - Vicepreședintele raionului Hîncești; ROPOT Vlad – actor, Teatrul Național „M. Eminescu”, regizor Trupa de Teatru „Prometeu”; SÎRBU Mihail – regizor Trupa de Teatru ”Ghiociei”; VÎZDOAGĂ Sergiu - scenograf Trupa de Teatru ”Ghiociei”, student specialitatea - actorie AMTAP; POPLIUC Sorin - fondatorul postului de radio Smile FM Moldova, director Smile FM Vaslui, România; GOLUBNIC ELENA- specialist Centrul Raional de Tineret Hîncești; La finele evenimentului au fost oferite participanților premii bănești, diplome și trofeul concursului. Conform aprecierii juriului participanții au obținut următorul clasament: Premiul MARE – Echipa „Unu la puterea a zecea”, IPLT „M. Sadoveanu”, mun. Hîncești, mentor Bucșa Cristina, Premiul I – Echipa ”EmiVision”, IPLT „M.Eminescu”, mun. Hîncești, mentor Papanaga Tatiana; Premiul II - Echipa ”VinIL”, s. Logănești, mentor Onoicu Lidia; Premiul III – Echipa ”Cutia Neagră”, Colegiul de Construcții, mun Hîncești, mentor Axenia Ungureanu; Premiul III – Echipa „Tânăra scânteie”, s. Bălceana, mentor Chitic Maria. Premiul de Popularitate anul acesta a mers la Bălceana. În semn de susținere și promovare a tinerilor participanți, Partenerul media HN24TV în persoana directorului acestuia - Culicov Andrei a oferit pentru fiecare echipă câte o 1000 de lei și o diplomă specială. Momentele artistice au fost susținute de către soliștii Plăcintă Victoria și Victor Dincovschii, Ansamblul de dans a Școlii de Arte ”T. Bătrînu”, mun. Hîncești, profesor-coregraf Martîniuc Nadejda. Concursul a fost prezentat de către Dorin Panuța.

5. Festivalul Raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „De urat v-am tot ura”- ediția 2024.

În data de 27 decembrie curent s-a desfășurat Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă **”De urat v-am tot ura”**, ediția 2024, organizat de către Casa Raională de Cultură Hîncești și Direcția Cultură și Turism a Consiliului Raional Hîncești. În cadrul Festivalului au participat 18 colective din raionul Hîncești și anume: Fanfara Sărata Galbenă- dirijor Vasile Țabur; Ansamblul de Dans Popular „Arcușul”, Sărata Galbenă, coregraf - Ion Negru; Ansamblul Folcloric „Prutuleț” – c. Leușeni, cond.art. Iacob Valentina; Ansamblul Folcloric ”Baștina” – s. Caracui, c.art. Bumbu Radu; Ansamblul Folcloric

"Bujorelul", s. Bujor, c.art. Emilian Elena; - Ansamblul Folcloric "Vatra" – s. Buțeni, c. art. Barcaru Tatiana ; Ansamblul Folcloric "Busuioc" – c. Sărata Galbenă, c.art. Dădă Gheorghe; Ansamblul de Dans Popular "Lăpușnița" – s. Lăpușna, coregraf Pîrău Veronica; Ansamblul de bărabi "Mingirenii" - c. Mingir, c.art. Mircea Mihai; Colectivul de amatori "Vatra"- c. Mereșeni, c.art. Cazamli Ana; Trupa de Teatru "Prometeu"- c. Mingir, regizor Ropt Vladislav; Ansamblul Folcloric "Ciobănașii" – s. Negrea, c.art. Obleac Olga; Ansamblul folcloric "Baștina" – c. Cărpineni, c.art. Păpușă Vera; Corul Veteranilor Casa Raională de Cultură Hîncești, c.art. Panfil Nicolae; Trupa de teatru epic "Ghiociei" – c. Mingir, regizor Sîrbu Mihail; Ansamblul Folcloric "Gălbenața" – c. Fundul Galbenei, c. art. Bodiștean Lidia, care au pornit de la Gara AUTO și au prezentat programe cu tradiții și obiceiuri de iarnă în fața mai multor Instituții de Stat și agenți economici precum: — S.R.L. "Brodețchi", KsK - Grup Company, Școala Profesională, Centrul Multifuncțional, Magazinul Dulcinella, Victoriabank, Judecătoria Hîncești, Oficiul Poștal, Procuratura Hîncești, Blanche Beauty Academy, Clinica Sante, Moldindconbank, Primăria Municipiului Hîncești. În scuarul Casei de Cultură cu un program artistic de colinde și tradiții de iarnă colectivele au fost întâmpinate de către Ansamblul Folcloric "Pe- un picior de plai", c. Pașcani, c.art. Ursu Ecaterina și o parte a Orchestrei de Muzică Populară "Andrieș" a Casei Raionale de Cultură Hîncești, dirijor Simion Oglindă. Toți participanții au fost răsplătiți tradițional cu colaci, dulciuri, premii bănești și diplome. În scuarul Casei de Cultură pe parcursul zilei s-a desfășurat Tîrgul Meșeterilor Populari și a producătorilor locali.

6. În data de 30 martie 2025, în com. Mingir s-a desfășurat Festivalul - Concurs Național de Teatru **"Rampa Teatrală"**, ediția a VI-a, organizat de către Direcția Cultură și Turism Hîncești, Casa Raională de Cultură Hîncești în parteneriat cu CNCPPCI și Primăria Mingir. În deschiderea Festivalului cu mesaje de felicitare au venit Dl Chițanu Ilie, primarul com. Mingir, Dl Iurie Levinschi, președintele raionului Hîncești și Dna Mariana Jalbă, Șefa I Direcției Cultură și Turism Hîncești. În cadrul celor trei compartimente au participat 18 trupe de teatru din țară și 14 participanți individual.

7. Pe 03 mai 2025, , în incinta Casei de Cultură din s. Caracui, s- a desfășurat Festivalul de Cîntec Pascal **„Hristos a înviat"** ediția a VI-a, în parteneriat cu primăria s.Caracui. La festival au participat 18 colective artistice și ansambluri folcorice, care prin evoluția lor au adus pe scenă spre audiția spectatorului,cântări duhovnicești ce au transmis mesajul Învierii lui Hristos. Iar pentru o coloristică aparte, la festival au fost prezenți cu exponate de panificație, artizanat și lșucrări manual meșteșugărești 8 meșteri populari. S-a

desfășurat parade portului popular, care a pornit de la Complexul Memorial din s. Caracui până la Casa de Cultură. La eveniment au fost prezenți Președintele raionului, dl Iurie LEVINSCHI, primarul localității – Anatolie DUBCEAC, șefa Direcției Cultură și Turism Hîncești – Jalbă Mariana.

8. Festivalul – Raional al tradițiilor și obiceiurilor păstorești și de cîmpie „MIORIȚA” ediția a V-a, a fost organizat în data de 11 mai, în com. Leușeni pe stadionul satului, în parteneriat cu primăria com. Leușeni. Festivalul s-a desfășurat în două compartimente: Compartimentul Folclor și Compartimentul Expoziții tematice. În cadrul festivalului au participat 18 colective artistice, ansambluri folclorice și orchestra de muzică populară „Cimbrișor” și OMP „Arcușul”, 12 meșteri populari din localitate. Festivalul a demarat cu o frumoasă paradă a portului popular.

La capitolul instruire specialiștii Direcției și a cabinetului metodic au organizat un șir de seminare de instruire, metodice și practice cu participarea directorilor Caselor și Căminelor de Cultură, conducătorii colectivelor cu titlu Model și a meșterilor Centrelor de meșteșugărit:

1. Seminar metodic:

„Totalizări, informații cu privire la raportul anual de activitate” - cu privire la activitatea caselor și căminilor de cultură.(decembrie 2024)

2.Seminar metodic:

„ Despre totalurile dărilor de seamă pentru anul 2024 și programul de activitate a caselor și căminelor de cultură pentru anul 2025”.(16februarie 2025)

3. Seminar de instruire cu tema: „Mijloace tradiționale și actuale specifice în organizarea și desfășurarea activităților pe vârstă, tematică și perioade calendaristice”.(25 aprilie 2025)

Biblioteci

Prioritățile anului 2024

Prioritățile și inițiativele profesionale ale bibliotecilor în anul 2024 au fost formulate în baza priorităților de țară stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată în noiembrie 2022, și care s-a axat pe implicarea bibliotecilor în susținerea și realizarea Strategiei.

Bibliotecile în susținerea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”:

- Biblioteca și democratizarea vieții comunităților
- Bibliotecile în cadrul Agendei 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă

- Transformarea digitală și promovarea unei biblioteci durabile, fiabile și incluzive în ecosisteme
- Dreptul de autor și protecția patrimoniului bibliotecii.

Obiective:

- Asigurarea serviciilor de calitate conform necesităților utilizatorilor;
- Formarea tuturor categoriilor de utilizatori în domeniul culturii și informației;
- Creșterea indicatorului de frecvență;
- Realizarea unui program anual de promovare a imaginii bibliotecilor;
- Actualizarea și implementarea cadrului de reglementare a bibliotecilor conform noilor acte legislative și normative în domeniu;
- Creșterea bugetului anual pentru dezvoltarea colecției de publicații și resurse informaționale;
- Implementarea proiectelor instituționale, naționale și internaționale;
- Crearea zonelor noi de lucru și agrement pentru utilizatori;
- Asigurarea spațiilor funcționale cu mobilier confortabil;
- Dotarea cu echipament modern.

• Proiecte Parteneriate și colaborări

1. Proiectul Național „Comunicare strategică și sprijin pentru mass-media în Republica Moldova”

- (Biblioteca Publică Raională „ÎPS A. Plămădeală” Hîncești)

2

Proiect (Biblioteca Publică Raională „ÎPS A. Plămădeală” Hîncești) „Curățenia deșeurilor în orașul Hîncești”

**Proiect Național „Sustținerea eforturilor multi-sectoriale de prevenire a violentei împotriva femeilor”
(Biblioteca Publică Raională „ÎPS A. Plămădeală” Hîncești)**

4. Proiectul de dezvoltare locală „Restabilirea și modernizarea iluminatului stradal în satul Șipoteni” în cadrul Programului „Satul European II”; (2023-2024)

5. Proiectul social „Spălătoria socială Ciuciuleni - condiții de trai decente

IV. Evenimentele anului:

1. 24 februarie - Concursului raional al Declamatorilor, ediția a XVI-a consacrat poetei Leonida Lari;

2. Campania "Dăruiește o carte pentru Penitenciarul nr.7 Rusca" recital de poezie cu deținutele de la Penitenciarul Nr. 7- 1 martie;
3. Biblioteca Publica Raională ÎPS Antonie Plămădeală" Hîncești deținătoarea premiului III în cadrul concursului organizațiilor sindicale primare „Promovarea Valorilor Europene prin sindicat "- 23 martie;
4. „Ziua Profesională a Bibliotecarului"- 23 aprilie;
5. Expoziția de desene "Europa în viziunea copiilor" – organizată de Bibliotecă în comun cu Conacul Manuc Bey- 5 mai;
6. Ana Jechiu-Dumitraș și-a lansat romanul "Maseuza" la Biblioteca raională la data de 18 mai;
7. Concursul raional de eseuri "Biblioteca de mâine în viziunea tinerilor", aflat la prima ediție - 22 mai ;
8. Concursului Național de Lectură "La izvoarele înțelepciunii", consacrat poetului Vasile Romanciuc ediția a XXXIV-a 25 mai;
9. Lansarea cărții "Sunt pe pământ un frământ", semnată de Elena Zaițev – 27 iunie,;
10. Masă rotundă "De vorbă cu diaspora" cu genericul "Cu dor și drag de baștină" la data de 16 august;
11. Larisa Turea lansarea cărții "Cartea foametei" – 21 august;
12. Sărbătoarea Națională „Limba Noastră cea Română”, Festivitate festivă-31 august;
13. Lansarea cărții de Lilia Calancea la Penitenciarul nr.7 Rusca – 8 octombrie;
14. La data de 10 octombrie s-a produs un eveniment foarte important pentru biblioteci - Cea mai mare donație de carte în limba română a trecut Prutul. Au ajuns în R. Moldova circa 100 000 de volume în format fizic și tot atâtea, în format digital, achiziționate de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM), din cadrul Guvernului României. Bibliotecile publice din raionul Hîncești și-au suplinit colecțiile cu aceste cărți de valoare.
15. Întâlnire cu scriitoarea Ada Zaporozjanu în cadrul Programului Lectura Central - 10 octombrie;
16. Întâlnire cu scriitorul Aurelian Silvestru, în cadrul Programului Lectura Central-15 octombrie;
17. Întâlnire cu scriitoarea Maria Pilvhin, în cadrul Programului Lectura Central-1 noiembrie ;
18. Festivitatea de totalizare a Concursurilor Naționale Lectura Central, ediția a 7-a, și premierea învingătorilor, Biblioteca publică raională Hîncești, învingătoare la 3 concursuri, după cum urmează: -Locul II - "Cel mai reușit proiect/program/serviciu de implicare a bibliotecilor în promovarea valorilor europene" - Centrul de informare al valorilor europene din cadrul Bibliotecii raionale Hîncești, coordonator Elena Paladi. -Locul III - "Cel mai activ cititor" - Sabina Mancaș, elevă la LT "M. Sadoveanu" Hîncești. -Locul III - "Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii inclusiv cu ajutorul tehnologiilor" - Rubrica video Lecturi cu impact, coordonată de Elena Zaițev.
19. Zilele Bibliotecii (19-20 noiembrie), cu genericul "Biblioteca – model de profesionalism conectat aici și acum", prilejuită de cei 118 ani de la fondarea Bibliotecii publice raionale "ÎPS Antonie Plămădeală".

Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale:

Utilizarea documentelor info-documentare rămâne a fi ceva prioritar în viața cetățenilor, instrumentul și mijlocul de formare și modelare a conștiinței, de dezvoltare profesională, personală și spirituală.

În rețeaua de biblioteci a raionului Hâncești dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale este și va fi punctul forte în activitatea de zi cu zi. Deși dificil, procesul de achiziții de documente din lipsă acută de mijloace financiare, totuși s-a reușit și în anul 2024 să se facă noi achiziții de carte în majoritatea bibliotecilor publice din raion.

În anul 2024 au fost achiziționate și prelucrate un total de 15746 unități de documente, înregistrate în mod tradițional în registrele de inventar și registrele de mișcare a colecțiilor.

Din ele :

- *Carte* - 15168 exemplare, în valoare de 2007827 lei.
- *Periodice* - 578 unități, în valoare de 90,2 mii lei.

Pentru organizarea activităților în cadrul programelor tradiționale „Săptămâna cărții și lecturii pentru copii”, Programul Național Lectura Central, 2024, Campania „Să citim împreună”, lansări de carte, întâlniri cu scriitorii în scopul promovării lecturii, au fost achiziționate cărți noi în număr de 10 exemplare.

Serviciul Fonduri a desfășurat activități specifice: a achiziționat documentele necesare, realizând completarea curentă și a colecțiilor prin achiziții, transfer, donații și prin alte surse legale a prelucrat biblioteconomic documentele intrate. A transferat în gestiunea serviciilor de bibliotecă documentele achiziționate, a operat în evidențele unice ale bibliotecii documentele intrate, a realizat rapoarte statistice (Raport statistic anual, Raport statistic de utilizare a bibliotecii).

Bibliotecarii din rețeaua de biblioteci Hâncești au beneficiat de asistență metodologică cu referire la verificarea colecțiilor, întocmirea corectă a documentației de evidență, proceselor verbale de casare a documentelor. Au fost oferite consultații practice bibliotecarilor nou angajate. S-au organizat seminare cu următoarele subiecte:

- Cu referire la statistica anuală privind activitatea bibliotecilor (formular 6C), modificări, completări, interpretări;
 - Forme și metode de utilizare a datelor statistice în comunicarea publică și instituțională;
 - Indicatori de performanțe pentru biblioteci și utilizarea lor;
- Serviciul Fonduri a asigurat bibliotecile cu documentația necesară, cu privire la evidența colecțiilor de bibliotecă.

Sursele de finanțare pentru colecții:

- **Fonduri bugetare:** 13270 unități, în valoare de: **381,9** mii lei – *Editura Litera AVN, SRL Moldpresa Grup, Editura „Cartier”*.
- **Donații:** 1898 unități, în valoare de: **1625,9** mii lei – *Proiectul Editorial al Ministerului Culturii, Biblioteca Națională a Rep. Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Guvernul României.*

Activitățile cultural-educative

1. **Ziua Internațională a cititului împreună** se marchează în rețeaua de biblioteci Hâncești cu regularitate.
2. **Crengiana** este un program care se organizează și se desfășoară în toate bibliotecile din rețeaua Hâncești.
3. **Lecturile verii 2024** În cadrul acestei campanii s-au organizat activități în care micii utilizatori au participat cu entuziasm.
4. **Program Național Lectura Central.** Toate activitățile au fost incluse în programe desfășurate pe tot parcursul anului începând de la lansarea programului.
5. **Campania „Să citim împreună”** Campania națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!” este organizată anual de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din Moldova și bibliotecile publice din republică.

Muzee, monumente

Muzeul este arsenalul cel mai puternic cu care un popor își apără originea, identitatea și tot ce a moștenit de la străbuni.

În subordinea Direcției Cultură și Turism sunt 3 Muzee:

- Muzeul de Istorie și Etnografie din s.Ciuciuleni
- Muzeul de Istorie și Etnografie din s.Mingir
- Muzeul de Istorie și Etnografie din s.Negrea

Aceste trei muzee au rolul de cercetare, conservare și valorificare a patrimoniului cultural, contribuind la instruirea publicului larg.

Pentru anul 2025 au fost trasate următoarele obiective:

1. Dezvoltarea colecțiilor de patrimoniu și completarea colecțiilor muzeale;
2. Evidența, păstrarea și circulația pieselor de muzeu;
3. Documentarea computerizată a patrimoniului muzeal;
4. Restaurarea, conservarea pieselor din colecții;
5. Cercetarea științifică;
6. Punerea în valoare a patrimoniului;

7. Activități culturale cu publicul;
8. Elaborări, participări și implementări de proiecte educaționale;
9. Promovarea muzeului în mass-media;
10. Asistență de specialitate.

Cele trei muzee, care activează în cadrul raionului au la activ următorii indicatori:

- Total piese de muzeu-**6727**
- Numărul de piese expuse-**6420**
- Număr total de vizitatori- **3555**
- Dezvoltarea colecțiilor de patrimoniu - **139 piese.**
- Total ghidaje - **253**
- Punerea în valoare a patrimoniului - 7 evenimente raionale și locale
- Activități cu publicul (lecții, discuții, comunicări) –15 activități
- Promovarea instituțiilor muzeistice în mass-media- 2 publicații

La capitolul instruire specialistul Direcției a organizat seminare de instruire, metodice și practice cu participarea directorilor Muzeelor din teritoriu, muzeografi.

1.Seminar metodic:

„ Completarea Registrului Patrimonial Muzeal Mobil”.(18 noiembrie 2024)- schimb de bune practice acumulate și promovate .Practici de înregistrare a pieselor și obiectelor muzeale în registru muzeal mobil.

2.Seminar metodic:

„Evidența bunurilor culturale mobile.Expertizarea și clasarea” - Obiectivele în domeniul turismului pentru anul 2025, conservarea pieselor și obiectelor muzeale.
(17 martie 2025)

Patrimoniul cultural - istoric al raionului îl constituie cele 224 monumente înregistrate în Registrul monumentelor de importanță națională și locală din raionul Hîncești.

Monumentele de arheologie (așa-zisele movile, gorgane sau tumuluri), în fond sunt distruse atât de cataclisme naturale (ploi, alunecări de teren etc.), cât și prin intervenția omului, (sunt supuse aratului și plantate cu culturi agricole). Majoritatea monumentelor arheologice nu sunt dotate cu salvconducele respective. Starea monumentelor istorico - patriotice e mai mult sau mai puțin satisfăcătoare deoarece anual, în ajunul sărbătorii de 9 Mai ele suportă reparații cosmetice.

Învățământ artistic

Instituțiile de Învățământ artistic reprezintă un templu de formare a unor valori culturale de bun gust și un centru tradițional cu un sistem de educare estetică verificat prin timp, care își continuă activitatea, în pofida tuturor schimbărilor actuale.

Instituțiile de Învățământ artistic contribuie la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor generației tinere în domeniul artelor, la familiarizarea acestora cu genurile de artă, asigură integritatea și continuitatea procesului de instruire artistică a tinerilor muzicieni, artiști plastici, de teatru și artiști coregrafi.

Instituțiile de învățământ artistic cuprind o rețea de 4 instituții cu un potențial de 49 profesori inclusiv, 25 profesori cu grad didactic II, 1 profesor cu grad didactic I și un contingent de 645 elevi.. Instituțiile de Învățământ artistic sunt amplasate în sedii proprii, bine amenajate, completate și asigurate parțial cerințelor necesare. Datorită susținerii Consiliului Raional, pentru investiții în Instituțiile de Învățământ artistic, la capitolul reparații capitale, au fost efectuate următoarele lucrări de reparație în perioada anului 2024: Școala de muzică Lăpușna reparația curentă – 59587 mii lei; Școala de Arte Sărata Galbenă, reparație curentă – 56,7 mii lei, Școala de Arte Cărpineni - reparație curentă-8,6 mii lei; Școala de Arte Hîncești, reparație curentă-5,5 mii lei.

Cu mândrie putem afirma că avem instituții de învățământ artistic care pot servi drept model pentru întreaga republică, nu doar ca aspect ci și ca calitate a serviciilor prestate. Instituțiile de învățământ artistic au educat și educă adevărate talente, care împreună cu corpul didactic obțin rezultate remarcabile participând la Festivaluri și Concursuri raionale, Naționale și Internaționale:

În anii 2024 elevii din Instituțiile de Învățământ artistic din raion au participat la concursuri Naționale și Internaționale unde au obținut la 5(cinci) premii la concursuri de nivel Național și 7 (șapte) premii I, 4 (patru) premii II, 2(două) premii III și 3(trei) mențiuni.

Problemele cu care se confruntă Direcția Cultură/ instituțiile/ specialiștii:

- Lipsa specialiștilor cu studii și experiență în domeniu atât în biblioteci și case de cultură cât și în instituțiile de învățământ artistic
- Lipsa condițiilor de muncă satisfăcătoare (casele de cultură nu se încălzesc în perioada rece a anului, nu sunt dotate și echipate cu calculatoare, fax-uri, copiatoare, mijloace tehnice, sonore, artistice, costume scenice, săli de spectacole dotate ș.a.);
- Neaprecierea la justa valoare a specialiștilor și a domeniului cultural ca parte indispensabilă și primordială în dezvoltarea unei societăți puternice;
- Migrarea continuă a populației care duce la scăderea numărului de elevi în Instituțiile de Învățământ.
- Lipsa unui sistem continuu de instruire a personalului la nivel național;
- Dotarea sub nivel a instituțiilor de cultură cu mobilier și echipament tehnic, instrumente muzicale și costume naționale ;
- Rămîne deplorabilă situația la capitolul Baza tehnico- materială a instituțiilor de cultură, astfel majoritatea sunt în continuă degradare.

Se alocă mijloace financiare modeste pentru achiziții de carte în biblioteci, procurarea aparaturii performant de sonorizare și informațional, instrumentelor muzicale, costume naționale, instalații tehnice de iluminare etc.

Propuneri și soluții pentru redresarea situației :

- Respectarea Legii 270/ 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar de către administrațiile publice locale, ceea ce va permite selectarea personalului calificat, competitiv;
- Instruirea profesională continuă a angajaților în domeniul cultural, în domeniile marketingului cultural și al managementului de proiecte culturale, ceea ce ar crea o premisă pentru revigorarea vieții culturale în comunitățile locale.
- Susținerea în continuare a festivalurilor, concursurilor de creație și interpretare la nivel local, zonal, național și internațional;
- Susținerea unor proiecte finanțate de APL, care vizează implementarea politicilor moderne de dezvoltare a culturii și turismului în raion;
- Stimularea tinerilor cu performanțe în domeniul culturii: alocarea Burselor de Merit;
- Păstrarea tradițiilor identitare, protejarea meșteșugurilor și formelor de exprimare artistică;
- Alocarea mijloacelor financiare pentru reabilitarea monumentelor istorice, includerea lor în viața culturală a comunităților și utilizarea acestui potențial ca resursă importantă în promovarea turismului cultural.

**Ex.: dna Jalbă Mariana,
Șefa Direcției Cultură și Turism**